

RAPLA VALLAVALITSUS

Majandus- ja
kommunikatsiooniministeerium

27. oktoober 2025 nr 6-5/2025/3003

Arvamus maavarade teemaplaneeringu lõpetamise kohta

Eesti Linnade ja Valdade Liit edastas arvamuse andmiseks majandus- ja tööstusministri käskkirja „„Rapla maakonnaplaneeringu 2030+“ ja „Pärnu maakonna planeeringu“ maavarade teemaplaneeringu ja keskkonnamõtjude strateegilise hindamise lõpetamine“ eelnõu.

Maakonnaplaneeringu koostamise korraldaja võib maakonnaplaneeringu koostamise ja keskkonnamõtju strateegilise hindamise lõpetada eelkõige juhul, kui koostamise käigus ilmnevad asjaolud, mis välistavad planeeringu elluviimise tulevikus või kui planeeringu koostamise eesmärk muutub oluliselt koostamise käigus. Rapla Vallavalitsuse hinnangul ei välista planeeringu lõpetamise põhjenduseks toodud asjaolud planeeringu elluviimist tulevikus ja planeeringu koostamise eesmärk ei ole samuti muutunud.

Teemaplaneeringu eesmärk on tagada ehitusmaavarade varustuskindlus, määrata riiklikud maakasutusprioriteedid ning leida kompromiss kohalike omavalitsuste, kogukondade ja riigi huvide vahel. Nende küsimuste jätmine lahendamata ja üksikjuhtumite tasandile viimine ei taga vajalikku terviklikku ja pikaajalist vaadet. Otsuste hajutamine üksikjuhtudele võib suurendada kohalike konfliktide riski ning vähendada läbipaistvust ja õiguskindlust.

Planeeringu raames on juba tehtud märkimisväärne töö – koostatud on varustuskindluse ja nõudluse analüüsid, esialgsed kaardid ning kategooriate süsteem. Selle potentsiaali kasutamata jätmine tähendaks avaliku ressursi raiskamist ja tehtud töö väärtuse vähendamist.

Ka väiksemad, 10–20 ha suurused maavarade alad vajavad terviklikku käsitlust. Just maakonnaplaneering pakub tasakaalustatud lähenemist, mis arvestab nii regionaalsete kui ka riiklike arenguvajadustega, sealhulgas taristuprojektide ja kohaliku elukeskkonna kaitsega.

Ei saa alahinnata planeeringu ja KSH rolli keskkonnamõtjude terviklikul hindamisel. Kui menetlused viiakse ainult üksikjuhtude tasandile, kaob terviklik pilt ning otsuste keskkonnamõtjused hinnatakse kitsalt, mitte süsteemselt. Kahetsusväärselt levib praktika, kus kaevandusalasid tükeldatakse väiksemateks osadeks, et vältida keskkonnamõtjude hindamist. Lahendamata on vastuolud omavalitsuste üldplaneeringute ja kaevanduste kavandamise vahel ja selleks oleks maakonnaplaneering oluline tööriist.

Harju maakonna teemaplaneeringu kogemusi ja leevendusmeetmeid saab küll kasutada eeskujuks, kuid ilma Rapla ja Pärnu maakonnaplaneeringuteta puudub nende põhimõtete siduvus ja konkreetne rakenduslik raamistik kohalikes oludes. Seetõttu jääb maavarade kasutuse planeerimine ilma teemaplaneeringut koostamata nendes maakondades killustatuks ja lühinägelikuks. Samuti ei saa lahendust küsimused, mis on vajalikud kaevandustega seotud riskide maandamiseks ja negatiivsete mõjude leevendamiseks.

Teemaplaneeringu koostamise lõpetamise põhjused peavad olema selgelt ja faktiliselt põhjendatud, et vältida õiguslikku ebakindlust nii kohalike omavalitsuste, maaomanike kui ka maavarade kasutajate seas. Eelnõus tuleks selgelt avada, millised asjaolud on muutunud viisil, mis ei võimalda teemaplaneeringu eesmärkide saavutamist, ning kuidas kavandatakse maavarade varustuskindluse ja ruumilise arengu küsimusi edaspidi lahendada.

Lõpetamise eelnõu peab põhinema piisaval ja ajakohasel teabel vastavalt planeerimisseaduse § 11 nõuetele, hõlmates nii maavarade paiknemise ja majandusliku kasutatavuse andmeid kui ka keskkonnamõtjude ja varustuskindluse analüüse. Kui lõpetamise põhjendus tugineb uuringutele või strateegilistele otsustele, tuleks need eelnõus selgelt välja tuua ja avalikustada, et tagada läbipaistvus ja usaldusväärsus.

Samuti on oluline, et teemaplaneeringu lõpetamise otsus oleks kooskõlas teiste kehtivate riiklike ja kohalike planeeringutega, vältides olukorda, kus maavarade kasutuse ja keskkonnahuvide vahel tekivad vastuolud. Lõpetamise korral tuleks määratleda, kuidas jätkub maavarade kasutamise ruumiline kavandamine – kas läbi maakonnaplaneeringu uuendamise, üldplaneeringute täpsustamise või eraldi projektipõhiste menetluste.

Keskkonnamõtjude strateegilise hindamise (KSH) või muude analüüsides tulemused tuleb korrektselt dokumenteerida ja säilitada, et nende põhjal oleks võimalik tulevikus hinnata maavarade kasutamise jätkusuutlikkust ning vältida riskide alahindamist. Samuti tuleks tagada, et seni tehtud töö – sh andmekogumine, eksperthinnangud ja huvirühmade tagasiside – ei läheks kaotsi, vaid oleks aluseks järgmistele planeerimisotsustele.

Lõpetamise õiguslikud tagajärjed peavad olema üheselt mõistetavad: vajalik on selgitus, kuidas tagatakse varustuskindlus ja maavarade kasutuse ühtne planeerimine pärast teemaplaneeringu lõppemist. See aitab vältida olukorda, kus maavarade kasutamine hakkab toimuma juhuslikult või killustatult ilma riikliku koordineerimiseta.

Kokkuvõttes on oluline, et Rapla ja Pärnu maavarade teemaplaneeringu koostamise lõpetamine oleks põhjalikult põhjendatud, läbipaistev ja kooskõlas planeerimisseadusest tulenevate põhimõtetega, tagades nii keskkonna-, sotsiaalsete kui ka majanduslike huvide tasakaalu ning õigusselguse kõigile osapooltele.

Seega ei ole planeeringu lõpetamine põhjendatud, sest see vähendab läbipaistvust ja suurendab pingeid, mis kaevanduste kavandamisel tekivad. Samal ajal jäävad ebaselgeks varustuskindlusega seotud küsimused. Maavarade kaevandamine on ainulaadne selles osas, et seda käsitletakse planeerimistegevusest eraldi. See on kindlasti üheks juurpõhjuseks pingete tekkimisel, kuna puudub süsteemne kõiki osalisi haarav tasakaalustatud lahendus. Riik käitub sõnamurdlikult kui lõpetab lahenduste otsimise läbi planeeringu. Vajadusel tuleks kaaluda planeeringu eesmärkide

ajakohastamist ja metoodika kohandamist, et tagada terviklik lahendus, mis teenib nii riigi strateegilisi eesmärke kui ka kohalike kogukondade huve.

Rapla Vallavalitsus ei ole nõus maavarade teemaplaneeringu lõpetamisega.

Lugupidamisega

(allkirjastatud digitaalselt)

Gert Villard
vallavanem

Teadmiseks: Eesti Linnade ja Valdade Liit

Cerly-Marko Järvela
tel 506 1360
vallaarhitekt@rapla.ee

Virge Kuningas-Turu
tel 5333 5328
virge.kuningasturu@rapla.ee